

Sygn. akt III UK 162/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania B. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

o prawo do świadczenia przedemerytalnego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu
12 czerwca 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 kwietnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 6 kwietnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...] Sąd Apelacyjny w [...], rozpoznając sprawę z odwołania B. J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z 26 maja 2015 r., w której organ rentowy działając na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 oraz ust. ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych odmówił B. J. prawa do świadczenia przedemerytalnego wskazując, że ubezpieczona nie pobierała przez 180 dni zasiłku dla bezrobotnych i nie złożyła wniosku o świadczenie przedemerytalne w okresie nie przekraczającym 30 dni od dnia wydania przez Powiatowy Urząd Pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, na skutek apelacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Okręgowego w S. z 22 lipca 2016 r., sygn. akt IV U [...], zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję, ustalając B. J. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 3

lipca 2015 r.

W sprawie ustalono, że decyzją z 2 lutego 2015 r. Starosta [...] odmówił wnioskodawczyni prawa do zasiłku od 5 grudnia 2014 r., a Wojewoda [...] decyzją z 1 kwietnia 2015 r. utrzymał zaskarżoną decyzję w mocy.

Wyrokiem z 15 stycznia 2016 r. w sprawie II SA/Wa [...] Wojewódzki Sąd Administracyjny w [...] uchylił decyzję Wojewody [...] z 1 kwietnia 2015 r. i decyzję Starosty [...] z 2 lutego 2015 r. Decyzją z 11 kwietnia 2016 r. Starosta [...] przyznał B. J. prawo do zasiłku dla bezrobotnych od 5 grudnia 2014 r. do 4 grudnia 2015 r., tj. na okres 365 dni. Decyzją nr [...] z 9 czerwca 2016 r. Wojewoda [...] utrzymał w mocy decyzję Starosty [...] z 11 kwietnia 2016 r.

Powiatowy Urząd Pracy M. 28 czerwca 2016 r. wystawił zaświadczenie ubezpieczonej, z którego wynika, że wymieniona jest osobą bezrobotną od dnia 5 grudnia 2014 r. z prawem do zasiłku dla bezrobotnych od dnia 5 grudnia 2014 r. do 4 grudnia 2015 r. i że powyższy zasiłek został wypłacony; ubezpieczonej w dniu 27 czerwca 2016 r. Wskazano również, że w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych B. J. nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

W apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w S. z 22 lipca 2016 r., sygn. akt IV U [...], którym Sąd oddalił odwołanie, wnioskodawczyni zarzuciła Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych oraz art. 233 k.p.c.

Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja odwołującej się była zasadna i podlegała uwzględnieniu, w związku z czym zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w sprawie nie ulegało wątpliwości, że wnioskodawczyni B. J., która ukończyła 55 rok życia, w dniu 6 maja 2015 r. złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne, dołączając do wniosku niezbędne dokumenty potwierdzające istotne dla ustalenia prawa okoliczności - potwierdzenie okresów składkowych i nieskładkowych do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w którym była zatrudniona przez ponad 6 miesięcy w ilości ponad 30 lat oraz zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy o

zarejestrowaniu jako osoba bezrobotna od dnia 5 grudnia 2014 r. W chwili składania wniosku nie spełniła jednego z istotnych warunków - pobierania zasiłku dla bezrobotnych przez okres 180 dni i złożenia zaświadczenia o nieodmówieniu pracy w trakcie jego pobierania. Warunek ten w dacie składania wniosku nie mógł zostać przez nią spełniony, ponieważ istniał spór co do prawa do zasiłku. Ostatecznie, zasiłek przyznano jej po wyczerpaniu wszelkich środków odwoławczych po wydaniu wyroku przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w [...] rozstrzygającego jej uprawnienie. Pozytywna decyzja o przyznaniu prawa do zasiłku dla bezrobotnych zapadła w dniu 11 kwietnia 2016 r. Starosta [...] przyznał ubezpieczonej prawo do zasiłku dla bezrobotnych za okres od 5 grudnia 2014 r. do 4 grudnia 2015 r. i w dniu 27 czerwca 2016 r. zasiłek ten został jej wypłacony. W dniu 28 czerwca 2016 r. Powiatowy Urząd Pracy w M. wystawił zaświadczenie, że ubezpieczona pobrała dnia 27 czerwca 2016 r. zasiłek dla bezrobotnych za okres od 5 grudnia 2014 r. do 4 grudnia 2015 r. i w tym okresie nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. W związku z tym, że wnioskodawczyni złożyła kolejny wniosek o świadczenie przedemerytalne dołączając wyżej wymienione dokumenty, organ rentowy decyzją z dnia 25 sierpnia 2016 r. ustalił jej prawo do tego świadczenia od dnia 9 sierpnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny nie podzielił wykładni art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. świadczeniach przedemerytalnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 170) dokonanej przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd odwoławczy wskazał, że ustawodawca nie uregulował wprost sytuacji, gdy wniosek o przyznanie świadczenia został zgłoszony wcześniej, przy spełnieniu wymienionych warunków. Art. 11 powołanej ustawy o świadczeniach przedemerytalnych stanowi, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 778) w tym przepis art. 129 tej ustawy, zgodnie z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż

od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Przesłanki do uzyskania prawa do świadczenia przedemerytalnego, (ostatecznie ustalonego od dnia 9 sierpnia 2016 r.), wnioskodawczynie spełniłyby po upływie 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych (czyli po dniu 3 czerwca 2015 r.) i złożeniu w ciągu 30 dni od uzyskania zaświadczenia powiatowego urzędu pracy potwierdzającego ten fakt wraz z informacją o nieodmówieniu propozycji zatrudnienia.

Sąd Apelacyjny ocenił, że przy założeniu, że wnioskodawczynie niezwłocznie po ustaniu stosunku pracy i zarejestrowaniu się w powiatowym urzędzie pracy uzyskałyby prawo do zasiłku dla bezrobotnych od dnia 5 grudnia 2014 r. i zasiłek ten byłby jej wówczas wypłacony, okres 180 dni pobierania tegoż zasiłku upłynąłby w dniu 2 czerwca 2015 r. Od tej daty biegłby 30 dniowy termin do złożenia wymaganego dokumentu poświadczającego te okoliczności, dlatego też Sąd Apelacyjny orzekł, że prawo do dochodzonego świadczenia powstałoby w dniu 3 lipca 2015 r.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego organ rentowy zaskarżył skargą kasacyjną w całości. Jako podstawę wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano oczywistą zasadność skargi określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wskazano, że ubezpieczona nie spełniała przesłanki określonej w art. 2 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, ponieważ wraz z wnioskiem o przyznanie jej świadczenia przedemerytalnego nie wykazała co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, nie wykazała, iż okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz nie złożyła wniosku o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Spełnienie warunków wykazała dopiero w dniu 28 czerwca 2016 r., przedkładając w organie rentowym stosowne zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy.

Organ rentowy podniósł, że Sąd Apelacyjny dokonał własnej wykładni art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, zgodnie z którą możliwe jest hipotetyczne przyjęcie założenia, że wnioskodawczynie niezwłocznie po ustaniu

stosunku pracy i zarejestrowaniu się w powiatowym urzędzie pracy uzyskalaby prawo do zasiłku dla bezrobotnych od dnia 5 grudnia 2014 r. i zasiłek ten byłby jej wówczas wypłacony, a okres 180 dni pobierania zasiłku upłynąłby 2 czerwca 2015 r., a od tej daty biegłby 30 dniowy termin do złożenia wymaganego dokumentu poświadczającego te okoliczności, pomijając w istocie literalne brzmienie art. 7 ust. 1 ustawy, nakazującego ustalenie prawa do świadczenia od następnego dnia po dniu złożenia wniosku, oraz złożenia wraz z wnioskiem dokumentów zawierających dowody na istnienie prawa do świadczenia.

Dlatego organ rentowy upatruje w zaskarżonym orzeczeniu naruszenia prawa w stopniu odpowiadającym oczywistości.

Na koniec wskazano, że pozostawienie w obrocie prawnym skarżonego orzeczenia w społecznym odczuciu doprowadziłoby do postrzegania faktu przyznania odwołującej się świadczenia przedemerytalnego jako niezgodnymi z obowiązującymi zasadami, a wobec tego nieuczciwego wobec innych osób korzystających ze świadczeń finansowanych ze środków publicznych, w szczególności tych, którym odmówiono przyznania świadczenia wobec niespełnienia przez nie wymogów ustawowych.

Wnioskodawczyni nie składała odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego nie może zostać przyjęta do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wobec powyższego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że w danej sprawie zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Pełnomocnik skarżącego wskazał w skardze, że podstawą przyjęcia jej do rozpoznania jest to, że jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że strona skarżąca skutecznie wykazała, że złożona skarga jest oczywiście uzasadniona.

Utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest pogląd, że wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) - jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - wymaga przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08).

Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania - z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego

z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Skarżący nie zdołał skutecznie wykazać, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Należy zauważyć, że mimo że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji nie odpowiada literalnemu brzmieniu art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych w zakresie, w jakim pomija konieczność złożenia wraz z wnioskiem wszystkich dokumentów potwierdzających istnienie prawa do dochodzonego świadczenia, to jednak zaskarżony wyrok odpowiada prawu. Nie można bowiem tracić z pola widzenia tej okoliczności, że powódka nie przedstawiła zaświadczenia o fakcie 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych oraz, że w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz nie złożyła wniosku o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie z powodu własnego zaniedbania, lecz z uwagi na to, że zasiłku dla bezrobotnych odmówił jej najpierw Starosta [...], a następnie Wojewoda [...] decyzjami, które zostały uznane przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w [...] za nieprawidłowe i wobec tego uchylone, należy więc zauważyć, że gdyby organy administracji publicznej wydały prawidłowe rozstrzygnięcia, to wnioskodawczynie spełniałyby warunki do uzyskania świadczenia przedemerytalnego w dniu złożenia wniosku. W ocenie Sądu Najwyższego nie byłoby sprawiedliwym oraz naruszałoby konstytucyjną zasadę zaufania obywatela do państwa i jego organów, wydanie wyroku, który obarczałby obywatela negatywnymi skutkami błędów po stronie organów administracji publicznej.

Stwierdzając, że nie zachodzą podstawy do przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1 niniejszego postanowienia).

